

Prezident ocenil prvního českého ombudsmana Otakara Motejla státním vyznamenáním

28.10.2025 - | Kancelář veřejného ochránce práv

Upřímně nás těší, že Otakara Motejla, prvního českého ombudsmana, dnes prezident Petr Pavel ocenil státním vyznamenáním. Za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie, humanity a lidská práva mu propůjčil in memoriam Řád Tomáše Garrigua Masaryka. S úctou na Otakara Motejla vzpomínáme. Jeho moudrost, lidskost a odhodlání bojovat za spravedlnost jsou pro nás vzorem a inspirací.

Státní vyznamenání pro Otakara Motejla přichází v roce, kdy Kancelář ombudsmana (v současnosti přesněji Kancelář ombudsmana a dětského ombudsmana) slaví 25. výročí svého vzniku. Také proto si letos jeho výjimečnou osobnost, která utvářela podobu „ombudsmanství“ v Česku, připomínáme obzvlášť intenzivně.

„Zvolení Otakara Motejla prvním veřejným ochráncem práv bylo vynikající volbou, kterou jsem jako tehdejší člen Poslanecké sněmovny podpořil. Jeho profesní i lidský příběh – od obhajoby disidentů až po jeho působení v čele ombudsmanského úřadu – dokládá jeho hluboký smysl pro spravedlnost a rovnost před právem,“ připomíná současný ombudsman Stanislav Křeček.

Zástupce ombudsmana a dětského ombudsmana Vít Alexander Schorm připojuje své osobní vzpomínky: *„S Otakarem Motejlem jsem měl tu čest pracovat na Nejvyšším soudu. Ještě předtím podpořil třeba naši studentskou petici za obnovení akademického titulu JUDr. Vzpomínám na to, jak vyprávěl o svých klientech z pro mě dávných dob, kdy začínal působit jako advokát na Slovensku. Nebo jak jsme spolu pořádali konferenci předsedů nejvyšších soudů zemí střední a východní Evropy. Později vtiskl ombudsmanství jeho podobu, která přetrvává do současnosti. V tom zkrátka máme pořád kus z něho. Občas se ‚za ním‘ stavím na vyšehradském Slavíně, kde je pohřbený. Sám se tam označil prostě za ‚obhájce‘.“*

I další veřejné osobnosti spjaté s právem na Otakara Motejla vzpomínají s velkým respektem*. Patří k nim například předseda Ústavního soudu Josefa Baxa, kterého s Otakarem Motejlem pojily pracovní i přátelské vztahy: *„Dovolil bych si říct, že v té své poslední životní roli [pozn.: ombudsmana] se nejvíce našel. Bylo to něco, kde on opravdu ten svůj nadhled, moudrost, zkušenost – to všechno do toho dal.“*

Kateřina Šimáčková, emeritní soudkyně Ústavního soudu a současná soudkyně Evropského soudu pro lidská práva, popsala osobnost Otakara Motejla podobně: *„Byl opravdu skvělý právník. Byl to člověk, který měl vysokou míru legitimacy, u veřejnosti i u politické třídy.“*

Osobnější stránku Otakara Motejla přibližuje Marek Hanák, právník, který pracuje v Kanceláři ombudsmana a dětského ombudsmana téměř od jejího začátku: *„Otakar Motejl měl velké charisma. Svým klidným a lidským vystupováním si uměl získat důvěru lidí. Vztah s ním byl velmi hezký. Bral nás právníky a celý personál ombudsmana vlastně jako svou širší rodinu. Vždycky se nás snažil vést tak, abychom se snažili lidem pomoci a plnili poslání, které ombudsman má.“*

* Vzpomínky Josefa Baxy a Kateřiny Šimáčkové zazněly v rámci 124. a 125. dílu podcastu „Na kávu s

ombudsmanem“ .

Otakar Motejl se narodil 10. září 1932 v Praze v tradiční právnické rodině, profesně tedy pokračoval ve šlépějích svých předků.

Po ukončení Právnické fakulty UK v Praze se až do roku 1990 věnoval advokátní praxi. Obhajoval mezi jiným řadu disidentů a aktivistů nezávislých hnutí. V letech 1990–1998 zastával funkci předsedy Nejvyššího soudu ČSFR a následně Nejvyššího soudu ČR. V srpnu 1998 přijal funkci ministra spravedlnosti. Poté, co nebyly akceptovány jeho snahy o reformu justice, z politiky po necelých dvou letech odešel.

V prosinci roku 2000 byl Poslaneckou sněmovnou zvolen prvním veřejným ochráncem práv, o šest let později byl v této funkci potvrzen i pro další období.

Zemřel po krátké nemoci 9. května 2010.

https://www.ochrance.cz/aktualne/prezident_propujcil_prvnimu_ceskemu_ombudsmanovi_otakaru_motejlovi_statni_vyznamenani